

Covid-19, misstänkt eller bekräftat fall, vårdhygienisk riktlinje för vårdavdelning

Bakgrund

Covid-19 orsakas av coronaviruset SARS-CoV-2. Inkubationstiden är 2-14 dagar. Omikronvarianten har en kort medelinkubationstid på 3 dagar. Sjukdomsbilden varierar och i de flesta fall ger det en lindrig sjukdom. De vanligaste symtomen är feber, hosta och andningsbesvär. Även muskelvärk, smak- och luktbortfall samt diarré och kräkningar förekommer. Diagnosen ställs genom PCR-prov från nasofarynx.

Smittväg

Smitta sker främst genom nära kontakt. Virus överförs mellan människor via:

- **Droppsmitta:** luftvägsdroppar fastnar på slemhinnor i ögon/näsa/mun. Vid hosta och nysningar kan rikligt med stora droppar utsöndras, medan en mindre mängd även kan utsöndras via vanligt tal. Dessa stora droppar faller mot golvet oftast inom 2 m.
- **Aerosolsmitta:** inhalation av små droppar som följer med inandningsluften längre ner i luftvägarna. Dessa små droppar kan hålla sig kvar i luften en längre tid och följer lättare luftströmmar. Aerosolsmitta på mer än 1-2 m avstånd är associerat med dåligt ventilerade lokaler, trängsel, långa exponeringstider eller hög virusutsöndring från högsmittsam individ.
- **Kontaktsmitta:** luftvägssekret med virus överförs till ögon/näsa/mun via direkt eller indirekt kontakt, t ex via händer eller föremål. Denna smittväg bedöms vara mindre vanlig jämfört med droppsmitta och aerosolsmitta.

En skarp gräns mellan större och mindre droppar som skulle ge droppsmitta respektive aerosolsmitta saknas i praktiken. På korta avstånd förekommer både droppsmitta och aerosolsmitta, men det är oklart hur stor betydelse aerosolsmitta har jämfört med droppsmitta.

Högre koncentrationer av små droppar antas kunna förekomma i samband med så kallade aerosolgenererande procedurer. Det finns begränsad kunskap om vilka procedurer i vården som är förknippade med en ökad risk för aerosolsmitta. WHO och ECDC har i sina rekommendationer angett intubering, icke-invasiv ventilation, trakeotomi, hjärt-lungräddning, handventilation innan intubation och bronkoskopi som exempel på aerosolbildande procedurer. En svensk studie från 2022 med luftprovtagning på sjukhus visade att faktorerna kort fysiskt avstånd, dålig ventilation och hög virusmängd i luftvägsprov hos patienten är av större betydelse för smitta än aerosolgenererande procedurer.

Risikfaktorer för smittspridning

Hosta och nysningar.

Isolering

Patienter ska, så länge smittsamhet misstänks eller föreligger, vårdas på enkelrum med stängd dörr. För bedömning av hur länge patienten är smittsam, var god se tabell i smittskyddsblad [Covid -19 Läkarinformation](#).

Bekräftade fall av covid-19 kan samvårdas såvida inga andra smittrisker föreligger, t ex gastroenterit. Rådgör med Vårdhygien.

Ligger patienten på flersal och insjuknar flyttas denne in på enkelrum. Se [Smittspårning inom slutenvård](#).

Intensivvårdskrävande patienter kan vårdas på allmän-IVA eller thorax-IVA.

Patient

Patienten ska tillämpa noggrann handhygien med tvål och vatten och/eller handdesinfektion. Informera patienten om smittvägarna.

Flytt av patient eller undersökning på annan enhet på sjukhus

Nödvändig medicinsk behandling får inte försenas på grund av misstänkt eller konstaterad förekomst av covid-19. Patienten kan efter överenskommelse flyttas till annan enhet eller undersökas på annan enhet. Det ska klart framgå i rapporteringen så att mottagande personal kan vidta nödvändiga åtgärder.

Vid patienttransport inom sjukhuset sker transport i renbäddad säng med desinfekterade tagytor. Transport kan ske av vårdpersonal eller transportör.

Vid beställning av transport ska man uppge att det är en patient med misstänkt eller bekräftad covid-19. Både avlämnande och mottagande avdelning ska vara beredda på att lämna och ta emot patienten så att denne kan skjutas direkt in på undersökningsrum/patientsal.

Vid behov medtag skyddsutrustning för användning av personal på mottagande enhet eller om behov uppstår under transport.

Patienter med hosta/nysningar instrueras om hostetikett, d.v.s. att hosta och nysa i armvecket eller i pappersnäsdukar som tillhandahålls av personalen. Om patienten tolererar det kan munskydd erbjudas.

Utskrivning till särskilt boende/LSS för äldre/patient med hemtjänst/hemsjukvård

Patienten kan efter överenskommelse skrivas ut till hemmet eller annat boende även om patienten inte är smittfriförklarad. Det ska klart framgå i rapporteringen så att mottagande personal kan vidta isoleringsåtgärder vid behov.

Patienter som fortfarande bedöms vara smittsamma kan åka vanlig sjukresa, men sjukresa utan samåkning ska beställas. Om möjligt ska patienten ha munskydd under transporten.

Personal

Basala hygienrutiner ska alltid tillämpas i alla vårdsituationer av all personal.

Andningsskydd av typen FFP2 rekommenderas vid nära vård av patient som bedöms vara smittsam. För bedömning av hur länge patienten är smittsam, se tabell i smittskyddsblad [Covid-19 Läkarinformation](#). Vid enstaka, kortvariga kontakter hos patienten kan munskydd klass II eller klass IIR användas istället för FFP2. Munskydd och andningsskydd kombineras med visir/skyddsglasögon.

Besökare	<p>Begränsa antalet besökare. Besökare ska, om de önskar, erbjudas att använda skyddsutrustning i form av stänkskydd och eventuellt plastförkläde vid närkontakt med patienten. Skyddsutrustning är dock inget krav.</p> <p>Eventuell mat/fika till anhöriga serveras på patientsalen.</p> <p>Information ges om att tvätta händerna med tvål och vatten eller sprita händerna före och efter besök.</p>
Tvätt	<p>Tvätt som inte är kraftigt förorenad läggs i vanlig vit tvättsäck.</p> <p>Tvätt som är kraftigt förorenad hanteras som smittförande och läggs i gul tvättsäck med upplösbar innerpåse.</p>
Avfall	<p>Avfall såsom skyddsutrustning och engångsmaterial som inte bedöms vara kraftigt förorenat hanteras som vanligt avfall.</p> <p>Avfall som bedöms vara kraftigt förorenat med kroppsvätskor hanteras som smittförande avfall. Kasta i soppåse på patientsalen och lägg sedan i gul avfallsbox i sköljen.</p>
Disk	<p>Avdelningsdisk tas ut ur rummet och diskas på sedvanligt sätt. Disk från centralköket skickas med matvagnen som vanligt.</p>
Städning	<p>Daglig desinfektion av tagytor i patientrum och på toaletten med alkoholbaserad ytdesinfektion med rengörande verkan/tensid. Spill på ytor/golv torkas upp med rengöringsmedel och vatten. Eftertorka med ytdesinfektion med rengörande verkan/tensid. Informera städpersonal.</p>
Slutstädning	<p>Slutstädning kan ske av städpersonal eller vårdpersonal. Se Slutstädning av vårdplats. Adekvat skyddsutrustning ska användas.</p>
Dödsfall	<p>För hantering av avlidna, se Omhändertagande av avliden med misstänkt eller konstaterad covid-19 (orebroll.se)</p>